

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5To/145/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116011401
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kristína Ferencziová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2116011401.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kristíny Ferencziovej a sudcov JUDr. Martina Žovince a JUDr. Kataríny Batisovej, v trestnej veci obžalovaného A. B., pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona a iné, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 26.10.2016, č.k. 1Tk/1/2016-557, na verejnom zasadnutí konanom dňa 9.2.2023 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku súd zrušuje napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa obžalovaný:

A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom C., t. č. vo výkone väzby v ÚVTOS a ÚV Leopoldov, sa uznáva za vinného, že
dňa 12.08.2015 v čase asi o 22:00 hod. v obci C. po tom, čo ho poškodený D. E., nar. XX.XX.XXXX, vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol, následne prešiel do spálne, kde zo skrine z vrecka od saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške okolo 350,00 €, po čom v úmysle usmrtiť poškodeného D. E. a zároveň zmazať svoje stopy, nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar v spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného D. E. predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu poškodeného, čím spôsobil poškodenému D. E. škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške okolo 350,00 €, škodu vzniknutú na rodinnom dome nahradením poškodených a zhorených prvkov vplyvom požiaru vo výške 14.578,14 € a škodu spôsobenú požiarom v interiéri rodinného domu vo výške najmenej 2.000,00 €,
teda

- dopustil sa konania, ktoré bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, ktorého sa dopustil v úmysle usmrtiť iného, ale k dokonaniu trestného činu nedošlo,
- prisvojil si cudziu vec tým, že sa jej zmocnil a spôsobil tak malú škodu,
- poškodil cudziu vec a spôsobil tak na cudzom majetku väčšiu škodu,
- inému bez oprávnenia bránil užívať osobnú slobodu

čím spáchal

- obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 Trestného zákona,
- prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona,
- prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona,
- prečin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Trestného zákona

a odsudzuje sa:

Podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. g/, písm. h/, písm. m/ Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona sa obžalovaný na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá aj ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona je obžalovaný povinný po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody:

a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať,

b) osobne sa hlásiť jedenkrát za kalendárny mesiac u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska, a

c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. i/, písm. j/ Trestného zákona sa obžalovanému po dobu výkonu ochranného dohľadu ukladajú povinnosti spočívajúce v príkaze podrobiť sa psychologickému poradenstvu a zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku je obžalovaný povinný nahradiť poškodenému D. E., nar. XX.XX.XXXX vo F., trvale bytom C. XXX, škodu vo výške 3.000,00 €, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 26.10.2016, č.k. 1Tk/1/2016-557 bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona, prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona, ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

dňa 12.08.2015 v čase asi o 22:00 hod. v obci C. po tom, čo ho poškodený D. E., nar. XX.XX.XXXX, vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol, následne prešiel do spálne, kde zo skrine z vrečka od saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške okolo 350,00 Eur, po čom v úmysle usmrtiť poškodeného D. E. a zároveň zmazať svoje stopy, nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar v spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného D. E. predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu poškodeného, čím spôsobil poškodenému D. E. škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške okolo 350,00 Eur, škodu vzniknutú na rodinnom dome nahradením poškodených a zhorených prvkov vplyvom požiaru vo výške 14.578,14 Eur a škodu spôsobenú požiarom v interiéri rodinného domu vo výške najmenej 2.000,00 Eur.

Za to súd obžalovanému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. g/, písm. h/, písm. m/ Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov.

Podľa § 48 ods. 23 písm. b/ Trestného zákona súd obžalovaného výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Zároveň súd uložil obžalovanému podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona aj ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Súd podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona súčasne uložil obžalovanému povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody:

a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať,

b) osobne sa hlásiť jedenkrát za kalendárny mesiac u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska, a

c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Súd podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. i/, písm. j/ Trestného zákona obžalovanému po dobu výkonu ochranného dohľadu uložil povinnosti spočívajúce v príkaze sa psychologickému poradenstvu a zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Zároveň súd uložil obžalovanému nahradiť poškodenému D. E., škodu vo výške 3.000,00 Eur a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obžalovaný, a to proti výroku o vine ako aj proti výroku o treste. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd (ďalej len „krajský súd“) konštatoval v konaní vedenom pod spisovou značkou 5To/131/2016 uznesením zo dňa 23.3.2017, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné a podľa § 319 Trestného poriadku ho zamietol.

Obžalovaný podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Ten rozsudkom zo dňa 16.6.2020 pod sp.zn. 4 Tdo/12/2020 rozhodol takto (citácia):

„Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku právoplatným uznesením Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2017, sp. zn. 5 To 131/2016 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku, § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v neprospech obvineného A. B..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušuje.

Z r u š u j ú s a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.“

V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd okrem iného uviedol, že v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmavať správnosť a úplnosť zisteného skutku [veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko tieto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to, nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho - hmotného charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu. Obvinený B. v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom poukazyval na závery znaleckých posudkov, nepreukázanie úmyslu, nesprávne koncipovanú skutkovú vetu, nezohľadnenie poľahčujúcich okolností, neprimerane uložený trest odňatia slobody. Je potrebné konštatovať, že tieto námietky uplatnil obvinený v rámci svojej obhajoby v konaniach pred okresným i krajským súdom, s ktorými námietkami sa oba konajúce súdy náležite vysporiadali. Pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedený v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorého skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Treba podotknúť, že okresný súd na podklade výsledkov dokazovania pozmenil skutkovú vetu pri zachovaní totožnosti skutku oproti podanej obžalobe (opravil časť, kde je popísaný príchod obvineného do domu poškodeného a časť popisu miesta odcudzenia hotovosti a jej výšky, časť odchodu obvineného z domu) pri zachovaní totožnosti skutku. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkových podstát označených trestných činov. Podstata skutku nie je porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta a času spáchania činu, rozsahu následkov spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata.

Najvyšší súd ďalej konštatoval, že dovolanie obvineného bolo odôvodnené iba vo vzťahu k nesprávnej použitiu ustanovenia § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, tzn. že skutok bol spáchaný na chránenej osobe, ktorou je osoba vyššieho veku. Z opisu skutku uvedeného v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa krajský súd bez výhrad stotožnil plyní, že skutok bol spáchaný na chránenej osobe, ktorá bola označená len dátumom svojho narodenia bez bližšej špecifikácie.

Podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona kto iného úmyselne usmrtil, potrestá sa odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsať rokov. Odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak spácha trestný čin uvedený v ods. 1 na chránenej osobe.

Podľa § 14 ods. 1 ods. 2 Trestného zákona pokus trestného činu je konanie, ktoré bezprostredne smeruje k dokonaniu trestného činu, ktorého sa páchatel dopustil v úmysle spáchať trestný čin, ak nedošlo k dokonaniu trestného činu. Pokus trestného činu je trestný podľa trestnej sadzby ustanovenej na dokonaný trestný čin.

Podľa § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona chránenou osobou sa rozumie osoba vyššieho veku.

Podľa § 139 ods. 2 Trestného zákona ustanovenie ods. 1 sa nepoužije, ak trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby.

Podľa § 127 ods. 3 osobou vyššieho veku sa na účely tohto zákona rozumie osoba staršia ako šesťdesiat rokov.

V zmysle § 139 ods. 2 Trestného zákona možno spáchanie činu voči osobe vyššieho veku (§ 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona) považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatela spáchať trestný čin (Zbierka stanovísk NS a súdov SR 8/2014).

Najvyšší súd nespochybnil záver prvostupňového, ako aj krajského súdu o tom, že obvinený mal vedomosť, že poškodený je osobou staršou ako 60 rokov, čo napokon vyplýva aj z vykonaného dokazovania. V tomto prípade musí skutková veta obsahovať aj okolnosti uvedené v § 139 ods. 2 Trestného zákona. Okolnosti, že trestný čin bol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby sú okolnosti skutkové a tiež hmotnoprávne a vzťahujú sa ku konkrétnej osobe páchatela a ku konkrétnemu skutku (ide o zákonné znaky trestného činu), a preto musia zvolenú právnu kvalifikáciu reflektovať aj v skutkovej vete.

Záverom najvyšší súd uviedol, že vzhľadom k tomu, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo zrušené v § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, bude sa v novom konaní opätovne posudzovať právna kvalifikácia skutku a s ňou súvisiaca trestná sadzba. Pre nové konanie potom platia aj zásady uvedené v § 391 Trestného poriadku. V nadväznosti na uvedené platí zákaz zmeny k horšiemu (§ 391 ods. 2 Trestného poriadku), nakoľko napadnuté rozhodnutie bolo zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného.

Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým zrušil uznesenie krajského súdu o zamietnutí odvolania obžalovaného, krajský súd opätovne rozhodoval o podanom odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 26.10.2016, č.k. 1Tk/1/2016-557, a to v intenciách vysloveného právneho názoru dovolacieho súdu.

Krajský súd rozsudkom zo dňa 17.9.2020 rozhodol takto:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku súd zrušuje napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

II. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa obžalovaný:

A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom C., t. č. vo výkone väzby v ÚVTOS a ÚV Leopoldov, sa uznáva za vinného, že

dňa 12.08.2015 v čase asi o 22:00 hod. v obci C. po tom, čo ho poškodený D. E., nar. XX.XX.XXXX, vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol, s vedomím že sa jedná o osobu vyššieho veku, zneužívajúc túto skutočnosť v očakávaní menšieho odporu poškodeného vyplývajúcu z jeho vyššieho veku, následne prešiel do spálne, kde zo skrine z vrečka od saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške okolo 350,00 €, po čom v úmysle usmrtiť poškodeného D. E. a zároveň zmazať svoje stopy, nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar v spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného D. E. predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu poškodeného, čím spôsobil poškodenému D. E. škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške okolo 350,00 €, škodu vzniknutú na rodinnom dome nahradením poškodených a zhorených prvkov vplyvom požiaru vo výške 14.578,14 € a škodu spôsobenú požiarom v interiéri rodinného domu vo výške najmenej 2.000,00 €, teda

- dopustil sa konania, ktoré bezprostredne smerovalo k dokonaniu trestného činu, ktorého sa dopustil v úmysle usmrtiť chránenú osobu (osobu vyššieho veku), ale k dokonaniu trestného činu nedošlo,

- prisvojil si cudziu vec tým, že sa jej zmocnil a spôsobil tak malú škodu,

- poškodil cudziu vec a spôsobil tak na cudzom majetku väčšiu škodu,

- inému bez oprávnenia bránil užívať osobnú slobodu a spáchal trestný čin na chránenej osobe (osobe vyššieho veku),

čím spáchal

- obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona,
- prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona,
- prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona,
- zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Trestného zákona,

a odsudzuje sa:

Podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. g/, písm. h/, písm. m/ Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona sa obžalovaný na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá aj ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona je obžalovaný povinný po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody:

- a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať,
- b) osobne sa hlásiť jedenkrát za kalendárny mesiac u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska, a
- c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. i/, písm. j/ Trestného zákona sa obžalovanému po dobu výkonu ochranného dohľadu ukladajú povinnosti spočívajúce v príkaze podrobiť sa psychologickému poradenstvu a zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku je obžalovaný povinný nahradiť poškodenému D. E., nar. XX.XX.XXXX vo F., trvale bytom C. XXX, škodu vo výške 3.000,00 €, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Krajský súd, ako už bolo uvedené, sa zaoberal podaným odvolaním už v predchádzajúcom konaní, a toto vyhodnotil ako nedôvodné. Vzhľadom k vyslovenému právnenému názoru najvyššieho súdu, že dovolacie námietky sú nedôvodné, okrem jednej, týkajúcej sa právnej kvalifikácie, bolo potrebné opätovne posudzovať právnu kvalifikáciu skutku, s ňou súvisiacu trestnú sadzbu, a to v kontexte okolností, ktoré musí skutková veta obsahovať - konkrétne okolnosti uvedené v § 139 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. Krajský súd zistil jediný dôvod pre zmenu prvostupňového rozhodnutia, a to v kontexte vysloveného právneho názoru najvyššieho súdu. Krajský súd nespochybňoval záver okresného súdu o tom, že obžalovaný mal vedomosť, že poškodený je osobou staršou ako 60 rokov, čo napokon vyplývalo aj z vykonaného dokazovania. Ako správne poznamenal už okresný súd, poškodený bol v čase spáchania skutku jednoznačne osobou staršou ako 60 rokov, dokonca osobou staršou ako 85 rokov, pričom obžalovaný mal vedomosť o jeho veku, nakoľko ho dlhé roky osobne poznal. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že obžalovaný si vybral práve poškodeného, ako osobu vyššieho veku, u ktorého očakával v súvislosti s jeho vyšším vekom menší odpor, ako obeť svojho protiprávneho konania. V tomto prípade však musí skutková veta obsahovať aj uvedenie týchto okolností, teda okolností v zmysle § 139 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona. Okolnosti, že trestný čin bol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby sú okolnosti skutkové a tiež hmotnoprávne a vzťahujú sa ku konkrétnej osobe páchatela a ku konkrétnemu skutku (ide o zákonné znaky trestného činu), a preto musia zvolenú právnu kvalifikáciu reflektovať aj v skutkovej vete.

Krajský súd, pri zistení pochybenia okresného súdu v tom smere, že okresný súd nepremietol do skutkovej vety správne zistené skutkové okolnosti spočívajúce v tom, že bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že obžalovaný mal vedomosť o tom, že poškodený je osobou vyššieho veku a s touto okolnosťou subjektívne spojil očakávanie menšieho odporu poškodeného, musel najskôr vyhodnotiť, či napravením tohto pochybenia krajským súdom nepríde k porušeniu zásady zákazu zmeny k horšiemu (§ 391 ods. 2 Trestného poriadku), nakoľko napadnuté rozhodnutie bolo zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obžalovaného. Dospel k záveru, že zákaz reformationis in peius však nie je možné chápať tak, že z podnetu odvolania podaného výlučne v prospech obžalovaného, nie je možné doplniť popis rozhodných skutkových zistení vo výroku o vine v napadnutom rozhodnutí o skutkové okolnosti charakterizujúce určité znaky skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého bol uznaný za vinného a o také okolnosti, ktoré doposiaľ neboli v tzv. skutkovej vete výroku o vine dostatočne vyjadrené a poprípade nie sú ani rozvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Teda ak použitá právna kvalifikácia prichádza do úvahy, avšak popis skutkových okolností, ktoré ju

odôvodňujú, nie je dostatočne výstižný a presný, nič nebráni v jeho doplnení a upresnení tak, aby všetky zákonné znaky trestného činu, resp. trestných činov, z ktorých bol uznaný za vinného, popísaný skutok dostatočne vyjadroval. Takéto doplnenie rozhodných skutkových zistení totiž samo o sebe nijak nezhoršuje postavenie obžalovaného, pokiaľ sa tým nemení rozsah ani závažnosť trestnej činnosti, z ktorej spáchania bol uznaný za vinného, nesprísňuje právnu kvalifikáciu ani uložený trest a pod. (aj s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 18. 1. 2006, sp. zn. 11Tdo 1158/2005).

Krajský súd preto, s poukazom na vyslovený právny názor najvyššieho súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zo dňa 16.6.2020 pod sp.zn. 4 Tdo/12/2020 v trestnej veci obžalovaného B.), ktorý nespochybnil závery okresného i krajského súdu o vedomosti obžalovaného o vysokom veku poškodeného a o tom, že obžalovaný túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom poškodeného, a najmä s poukazom na to, že uvedené vyplýva aj z vykonaného dokazovania, pričom s touto skutočnosťou sa vyrovnal správnym a dostatočným spôsobom aj okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, avšak túto dostatočným spôsobom nepremietol do skutkovej vety, napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu. Keďže boli splnené podmienky uvedené v § 322 ods. 3 Trestného poriadku, krajský súd rozhodol sám a na podklade skutkového stavu správne zisteného okresným súdom, doplnil popis skutku v súlade so skutkovými zisteniami, a to tak, že do skutkovej vety doplnil za slová „po tom, čo ho poškodený D. E., nar. XX.XX.XXXX, vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol“, doplnil slová „s vedomím že sa jedná o osobu vyššieho veku, zneužívajúc túto skutočnosť v očakávaní menšieho odporu poškodeného vyplývajúcu z jeho vyššieho veku“. Obžalovaného pritom uznal za vinného v zhode s okresným súdom na rovnakom právnom základe, a v súlade s jeho rozhodnutím aj ukladal úhrnný trest odňatia slobody podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. g/, písm. h/, písm. m/ Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov. Ako už bolo uvedené vyššie, nebol ani dôvod na zmenu ďalších výrokov napadnutého rozhodnutia a preto v zhode s postupom okresného súdu krajský súd rozhodol aj o zaradení obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, o uložení ochranného opatrenia a to ochranného dohľadu a rozhodol aj o náhrade škody.

Krajský súd mal za to, že týmto nemení rozsah ani závažnosť trestnej činnosti, z ktorej spáchania bol obžalovaný uznaný za vinného, nesprísňuje právnu kvalifikáciu ani uložený trest obžalovaného. Opätovne upriamil pozornosť na napadnuté rozhodnutie, ktorým bol obžalovaný uznaný na rovnakom právnom základe, pričom trest uložený krajským súdom nie je trestom prísnejším, a postavenie obžalovaného nebolo zhoršené ani uložením ochranného dohľadu, a ani výrokom o povinnosti nahradiť škodu.

V tomto prípade totiž skutok popísaný v skutkovej vete výroku o vine rozsudku súdu prvého stupňa neobsahoval dostatočný popis takých skutkových okolností, ktoré by zodpovedali zákonným znakom skutkovej podstaty (v tomto konkrétnom konaní obžalovaného Fajnora vrátane okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby), pričom však sa okresný súd ako súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku s týmito okolnosťami dostatočne vysporiadal (čo konštatoval vo svojom rozhodnutí aj najvyšší súd) a preto mal krajský súd za to, že môže túto vadu odstrániť odvolací súd, že neprišlo k porušeniu zákazu reformationis in peius, pretože platí, že aj z podnetu odvolania podaného výlučne v prospech obžalovaného je možné doplniť popis rozhodných skutkových zistení vo výroku o vine v napadnutom rozhodnutí o skutkové okolnosti charakterizujúce určité znaky skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého bol uznaný za vinného a o také okolnosti, ktoré doposiaľ neboli v tzv. skutkovej vete výroku o vine dostatočne vyjadrené, súd sa s nimi ale vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Obzvlášť ak použitá právna kvalifikácia prichádza do úvahy, avšak popis skutkových okolností, ktoré ju odôvodňujú, nebol dostatočne výstižný a presný. Zo strany krajského súdu tak nič nebránilo v jeho doplnení a upresnení tak, aby všetky zákonné znaky trestného činu, resp. trestných činov, z ktorých bol uznaný za vinného, popísaný skutok dostatočne vyjadroval.

Obžalovaný podal opätovne proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodoval najvyšší súd. Ten rozsudkom zo dňa 22.11.2022 pod sp.zn. 4 Tdo/59/2021 rozhodol takto (citácia):

„Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovuje, že rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo 17. septembra 2020, sp. zn. 5 To 44/2020 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku bol porušený zákon v ustanoveniach § 322 ods. 3 Trestného poriadku, § 391 ods. 1 Trestného poriadku, § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného zákona v neprospech obvineného A. B..“

Najvyšší súd následne zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením,

stratili podklad. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal najvyšší súd krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd okrem iného uviedol, že uvedené ustanovenia (ale aj ustanovenie § 391 ods. 2 Tr. por. vzťahujúce sa na dovolacie konanie) zakotvujú zásadu zákazu zmeny k horšiemu (zákaz „reformationis in peius“) len na podklade opravného prostriedku podaného v jeho neprospech. Tento zákaz je pritom bezvýnimočný a všeobecný (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, kedy zásada platila len pre sprísnenie trestu). K naplneniu vyššie uvedeného dovolacieho dôvodu (podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku) došlo v prejednávanej veci tým, že krajský súd dôsledne nerešpektoval právny názor najvyššieho súdu (čím postupoval v rozpore s ustanovením § 391 ods. 1 Trestného poriadku) vyjadrený v jeho vyššie uvedenom zrušujúcom rozhodnutí (sp. zn. 4Tdo 12/2020) spočívajúci v podstate v tom, že ustálený skutok nie je správne právne kvalifikovaný, pokiaľ podkladom pre jeho podradenie pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu sú podstatné skutkové okolnosti, teda skutkové okolnosti, ktoré boli považované za priamu súčasť naplnenia zákonných znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty stíhaného trestného činu, doplnené do skutku krajským súdom v dôsledku porušenia zásady „zákazu zmeny k horšiemu“ plynúcej z ustanovenia § 322 ods. 3 Tr. por., čím došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného zásadným spôsobom. Najvyšší súd nepovažoval za správny postup odvolacieho súdu, ktorým sa snažil nedostatok odstrániť, pretože v rozpore so zásadou „zákazu zmeny k horšiemu“ okresným súdom nedostatočne vymedzený skutok na podklade odvolania podaného len obvineným (vtedy obžalovaným) doplnil o podstatné skutkové okolnosti, teda skutkové okolnosti, ktoré je potrebné považovať za priamu súčasť naplnenia zákonných znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty stíhaného trestného činu a bez doplnenia ktorých by nebolo možné predmetný skutok podradiť pod príslušné ustanovenie Trestného zákona (ods. 2 písm. c/, § 145 Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák.). Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia: správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho (prípadne miernejšieho) trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda zistenie, že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu. Vzhľadom na to, že krajský súd, napriek vyššie uvedenému právnomu názoru najvyššieho súdu (spočívajúceho v podstate v tom, že skutkové okolnosti v rozsudku okresného súdu nevyjadrené a v rozhodnutí krajského súdu odvolacím súdom doplnené za súčasného porušenia zásady „zákazu zmeny k horšiemu“ predstavujú skutkové okolnosti tvoriace priamu súčasť naplnenia zákonných znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu) podradil okresným súdom ustálený skutok pod vyššie uvedenú kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu, došlo postupom krajského súdu k nesprávnomu právnomu posúdeniu skutku, čím bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. V novom konaní bude preto úlohou odvolacieho súdu opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného, vychádzajúc z podoby skutku, uvedenej v rozsudku okresného súdu. Naďalej pritom platí, že tento skutok (jeho popis) nemôže byť už v ďalšom priebehu konania zmenený v neprospech obvineného, a to aj z hľadiska zásady zákazu zmeny k horšiemu vo vyššie popísanej podobe, vrátane úvah o nedostatočnom vymedzení podstatných skutkových okolností brániacich podradeniu skutku pod žalované ustanovenie odseku 2 písm. c/, § 145 Tr. zák., s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. (pri súčasnej viazanosti odvolacieho súdu vyššie rozvedeným právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 1 Tr. por.). Na základe vyššie uvedených dôvodov, preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Týmto rozhodnutím najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sa vec dostala do štádia odvolacieho konania, v rámci ktorého, ako to už bolo vyššie uvedené, bude krajský súd povinný opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného A. B..

Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu, krajský súd opätovne rozhodoval o podanom odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 26.10.2016, č.k. 1Tk/1/2016-557, a to v intenciách vysloveného právneho názoru dovolacieho súdu.

Obžalovaný podal odvolanie ihneď po vyhlásení rozsudku, toto následne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu.

V pomerne rozsiahlych písomných dôvodoch odvolania obžalovaný uviedol, že sa odvoláva tak proti výroku o vine ako aj proti výroku o treste.

Obhajca namietal, že z dôkazov vykonaných v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom nevyplýva, že by obžalovaný naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu vraždy v štádiu pokusu. Pre naplnenie skutkovej podstaty, a teda aj pre spáchanie trestného činu musia byť splnené všetky znaky, a to objekt, objektívna stránka, subjekt a subjektívna stránka, pričom trestný zákon vychádza zo zásady uplatňovania zodpovednosti za zavinenie, ktoré je obligatórnou zložkou subjektívnej stránky trestného činu. V danom prípade však zavinenie obžalovaného je sporné, a to vzhľadom k tomu, že obžalovaný nemal v úmysle usmrtiť poškodeného D. E.. Úmysel vraždiť obžalovanému zo strany súdu nebol jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaný. Nakoľko úmyselné zavinenie obžalovaného nebolo preukázané nie je splnená obligatórna zložka subjektívnej stránky predmetného trestného činu. Obžalovaný vedel o možnosti odchodu z priestoru komory po rebríku, teda obžalovaný ani len nerátal so znalcami uvádzaným následkom, obžalovaný nevedel, že svojím konaním môže spôsobiť ohrozenie života poškodeného D. E. v rozsahu uvádzanom znalcami, nebol s ním uzrozumený a ani obžalovaného taká možnosť nenapadla a neuvedomoval si ju. Obhajca ďalej namietal, že okresný súd v rozsudku vyslovil názor, že obžalovaný len na zbavenie svojej viny nepravdivo uviedol, že vedel, že sa dá vyjsť zo špajze von, resp. z domu cez povalu. Takýto záver súdu však nie je ničím podložený a preukázaný. Obžalovaný nechcel poškodeného usmrtiť, s touto eventualitou nebol dokonca ani uzrozumený, či zmierený. Taktiež je toho názoru, že v tomto konaní súd nepreukázal motív obžalovaného.

Ďalej namietal, že v predmetnom konaní bol nesprávne právne posúdený zistený skutok ako obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu, pričom úmysel vraždiť obžalovanému zo strany súdu nebol jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaný. Predmetný skutok nenapĺňa znaky obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa 145 Trestného zákona v štádiu pokusu, pretože v ňom absentovala subjektívna stránka skutkovej podstaty tohto trestného činu spočívajúca v jeho úmysle poškodeného usmrtiť. Obžalovaný nemal v úmysle poškodeného usmrtiť, počítal s tým, že poškodený sa cez povalu dostane z domu von. Tento úmysel spôsobiť smrť nebol obžalovanému v konaní pred súdom jednoznačne preukázaný, a preto by mali súdy postupovať v súlade so zásadou v pochybnostiach v prospech obvineného, resp. obžalovaného (zásada in dubio pro reo) a konanie neposudzovať ako trestný čin vraždy v štádiu pokusu, ale ako trestný čin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa 155 Trestného zákona tak, ako bolo pôvodne vznesené obvinenie.

K tvrdeniu znalca Ing. Štefana Galla. PhD., „že ten, kto založil požiar, vedel čo robí“, namietal, že takéto tvrdenie znalca je len jeho pocitovým tvrdením a nie je ničím podložené. Obžalovaný nie je odborníkom na šírenie ohňa, teplotu požiaru a výhrevnosť jednotlivých materiálov a nemá ani vedomosť, či perie v perinách pri horení štípe a či je agresívne na človeka, pričom takéto vedomosti nie sú bežné pre obyčajného človeka.

Taktiež uviedol, že okresný súd pochybil, keď odmietol vykonať obžalovaným navrhnuté dôkazy, a to vykonať kontrolný znalecký posudok duševného stavu obžalovaného a vykonať kontrolný znalecký posudok k vyšetreniu psychologického vyšetrenia osoby obžalovaného.

Ďalej namietal, že okresný súd mal detailnejšie skúmať trestnú zodpovednosť obžalovaného, a to s poukazom na to, či vôbec mohol rozpoznať protiprávnosť svojho konania, nakoľko obžalovaný bol viackrát psychiatricky liečený, a už v predchádzajúcich obdobiach mal diagnostikované viaceré psychické poruchy a choroby, s ktorými sa znalci nedostatočne zaoberali.

Taktiež poukázal na to, že vypracované znalecké posudky týkajúce sa duševného stavu sú rozporuplné a vzájomne si protirečia, pričom jednotlivé rozpory neboli odstránené ani na hlavnom pojednávaní. V znaleckom posudku č. 59/2015 a č. 41/2015 a v dodatku k znaleckému posudku vyhotovených MUDr. Ondrisovou a MUDr. Gregorovou bola uvedená závislosť obžalovaného od alkoholu, pričom znalecký posudok č. 17/2016 vyhotovený Ústavom pre znaleckú činnosť uvádza, že znalci nezistili závislosť od alkoholu, ďalej znalecký posudok č. 17/2016 vyhotovený Ústavom pre znaleckú činnosť uvádza, že požitie alkoholu malo za následok nevýznamné zníženie ovládacej schopnosti, pričom znalecký posudok č. 59/2015 a 41/2015 a dodatok k znaleckému posudku vyhotovené MUDr. Ondrisovou a MUDr. Gregorovou uvádzajú, že obžalovaný mal ovládacie schopnosti znížené v podstatnej miere. Zároveň znalecký posudok č. 59/2015 a 41/2015 a dodatok k znaleckému posudku, ktoré vyhotovili MUDr. Ondrisová a MUDr. Gregorová v závere uvádzajú, že obžalovaný netrpel psychózou, pričom zo znaleckého posudku Ústavu vyplýva, že sa môžu objaviť psychotické prejavy s halucináciami a paranoidnými a bludnými produkciami v zmysle dekompenzácie už klinicky diagnostikovanej emočne nestabilnej poruchy osobnosti. Sám okresný súd v rozsudku konštatuje, že jednotlivé znalecké posudky vykazovali známky určitých rozdielností, pričom však tieto nepovažoval za tak zásadného charakteru, aby vznikla potreba v navrhovanom smere doplniť dokazovanie a ustáliť poznatky potrebné pre

rozhodnutie súdu. Pretože znalecké posudky vykazujú viaceré rozdielnosti a rozpory, považuje ich závery za nedôveryhodné. Nakoľko rozhodnutie súdu vychádza aj zo záverov znaleckých posudkov, je toho názoru, že tieto by mali byť jednoznačné, ustálené, jednoznačne odôvodnené a preukázané, a preto je potrebné, aby bol vykonaný kontrolný znalecký posudok. Uvedené považuje za dôležité pre objasnenie veci, a odmietnutie návrhov na vykonanie dokazovania považuje za chybu konania.

Zároveň namietal, že došlo k pochybeniu súdu pri aplikácii hmotnoprávneho ustanovenia § 37 písm. h/ Trestného zákona týkajúcej sa priťažujúcej okolnosti spáchanie viac trestných činov. Obžalovanému bol ukladaný úhrnný trest podľa 41 ods. 1 Trestného zákona, pretože obžalovaný bol odsudzovaný za viac trestných činov, pričom s poukazom na ustálenú súdnu prax sa to spravidla vyjadruje vo zvýšenej výmere uloženého trestu podľa trestnej sadzby trestného činu najprísnejšie trestného.

Okolnosť, že obžalovaný spáchal viac trestných činov nemožno hodnotiť zároveň ako priťažujúcu okolnosť v zmysle 37 písm. h/ Trestného zákona za súčasť ukladania úhrnného trestu, pretože by tak došlo k dvojitému pričítaniu tej istej okolnosti a duplicitnému zvýšeniu trestnej sadzby trestu odňatia slobody.

Taktiež je toho názoru, že súd mal o treste rozhodovať za použitia 36 písm. h/ Trestného zákona a to za použitia poľahčujúcej okolnosti, že obžalovaný spáchal trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných alebo rodinných pomerov ktoré si sám nespôsobil. V tejto súvislosti poukázal na nepriaznivé rodinné a sociálne pomery v ktorých obžalovaný vyrastal.

Pre prípad uznania viny uviedol, že vzhľadom na okolnosti prípadu a vzhľadom na pomery obžalovaného je toho názoru, že použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom je neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania ukladaný pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom. S výškou uloženého trestu nesúhlasí a považuje ho za neprimeraný. Má za to, že výška trestu vo výmere 23 rokov nie je na dosiahnutie jeho účelu v prípade obžalovaného nevyhnutná.

V závere odvolania obhajca uviedol, že vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhuje, aby odvolací súd po preskúmaní veci zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a podľa § 322 Trestného poriadku vrátil vec okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Na verejnom zasadnutí, ktoré tunajší súd nariadil po vrátení spisu najvyšším súdom na opätovné rozhodnutie o odvolaní obžalovaného, žiadal obžalovaný vzhľadom na podanú námietku zaujatosti odňať vec tunajšiemu súdu a prikázať inému súdu do Bratislavy. Obhajca obžalovaného mal za to, že je potrebné rozsudok okresného súdu zmeniť, resp. zrušiť a vrátiť okresnému súdu na nové prejednanie s poukazom na právny názor najvyššieho súdu. Ak súd považuje vinu obžalovaného za preukázanú, je názoru, že skutok je potrebné posudzovať podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona.

Prokurátor navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť podľa § 319 Trestného poriadku. Podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Krajský súd oznámil na verejnom zasadnutí obžalovanému, že o jeho podaní zo dňa 27.1.2023 (deň doručenia krajskému súdu), ktoré označil obžalovaný ako „Žiadosť o výmenu senátu v trestnej veci na základe zaujatosti JUDr. Kristíny Ferenciovej a ostatných členov senátu“ nebude konať s poukazom na znenie ustanovenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Obžalovaný uviedol, že nedôvera jeho osoby voči vec prejednávajúcemu senátu odvolacieho súdu spočíva v rozhodnutí tohto senátu, ktorý ignoroval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, a má za to, že tento senát bude voči jeho osobe zaujatý, keďže boli rozsudky tohto senátu zrušené Najvyšším súdom SR. Na verejnom zasadnutí obžalovaný doplnil, že z uvedeného dôvodu žiada o odňatie veci tunajšiemu súdu a pridelenie súdu do Bratislavy.

Krajský súd konštatuje, že dôvodom zaujatosti vec prejednávajúceho senátu podľa obžalovaného je len procesný postup súdu (vec prejednávajúceho senátu), a následná zaujatosť má byť dôvodom pre ktorý má byť vec odňatá tunajšiemu súdu a prikázaná inému. Keďže namietaný procesný postup nie je a nemôže byť dôvodom na vyslovenie zaujatosti sudcu, absentuje aj dôležitý dôvod, pre ktorý môže byť vec odňatá príslušnému súdu.

Podľa § 315 Trestného poriadku o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku:

1) Odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

3) Odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo

c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,

b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,

d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,

e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo

f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 388 Trestného poriadku

(1) Dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

(2) Ak prikazuje dovolací súd vec podľa odseku 1 na nové prerokovanie a rozhodnutie, môže súčasne nariadiť, aby ju súd rozhodol v inom zložení senátu alebo aby ju rozhodol iný sudca. Z dôležitých dôvodov môže tiež vec prikázať na prerokovanie a rozhodnutie inému súdu toho istého druhu a stupňa.

Podľa § 391 Trestného poriadku

(1) Orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil.

(2) Ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Krajský súd v Trnave ako odvolací súd podľa § 315 Trestného poriadku preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 316 Trestného poriadku a zistil, že nie je dôvod na zamietnutie odvolania v zmysle § 316 ods. 1 Trestného poriadku, ani na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Trestného poriadku. Odvolanie podal obžalovaný ako oprávnená osoba, v zákonnej lehote a proti výroku o vine a treste, proti ktorým je tento opravný prostriedok prípustný. Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku krajský súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a tak zistil, že odvolanie obžalovaného je dôvodné len sčasti. Krajský súd, ako už bolo uvedené, sa zaoberal podaným odvolaním už v predchádzajúcich konaniach, a toto vyhodnotil ako nedôvodné. Vzhľadom k vyslovenému právnemu názoru najvyššieho súdu (tak v rozhodnutí zo dňa 16.6.2020 pod sp. zn. 4Tdo/12/2020, ako aj v rozhodnutí zo dňa 22.11.2022 sp.zn. 4Tdo/59/2021), že dovolacie námietky sú nedôvodné, okrem jednej, týkajúcej sa právnej kvalifikácie, a teda je potrebné opätovne posudzovať právnu kvalifikáciu skutku, s ňou súvisiacu trestnú sadzbu, a to v kontexte okolností, ktoré musí skutková veta obsahovať - konkrétne okolnosti uvedené v § 139 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona - krajský súd sa k ostatným odvolacím námietkam vyjadruje v zhode s už vysloveným právnym názorom vo svojom uznesení pod sp.zn. 5To/131/2016 zo dňa 23.3.2017 nasledovne:

V postupe okresného súdu neboli zistené chyby, ktoré by mohli spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku rozsudku, s výnimkou formulácie skutkovej vety s uvedením okolností uvedených v § 139 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a následnej právnej kvalifikácie.

Okresný súd skutok opísaný v obžalobnom návrhu prejednal v celej šírke v súlade s ustanovením § 278 Trestného poriadku a z vykonaných dôkazov po ich vecnom vyhodnotení vyvodil skutkové závery, ktoré z nich vyplývajú, a skutok posúdil podľa znakov trestných činov, z ktorých uznal obžalovaného za vinného.

Z výsledkov vykonaného dokazovania bolo preukázané, že obžalovaný sa dopustil skutku tak, ako mu je kladený za vinu obžalobou a prvostupňovým rozsudkom.

Súd prvého stupňa v súlade s požiadavkou zákonodarcu v písomnom odôvodnení napadnutého rozsudku jasne a zrozumiteľne a veľmi podrobne vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov. Z odôvodnenia je taktiež zrejmé, akými právnymi úvahami sa okresný súd spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a tiež ako sa vyrovnal s obhajobou obžalovaného.

Všetky vo veci vykonané dôkazy okresný súd v dôvodoch napadnutého rozsudku veľmi podrobne rozoberá, preto krajský súd v podrobnostiach na tieto dôkazy len poukazuje.

Treba len obzvlášť podotknúť, že okresný súd na podklade výsledkov dokazovania pozmenil skutkovú vetu pri zachovaní totožnosti skutku oproti podanej obžalobe:

Upravil tú časť, kde je popísaný príchod obžalovaného do domu poškodeného, oproti obžalobe, kde táto časť znela „vošiel cez neuzamknutú bránu do dvora rodinného domu č. XXX, následne bez použitia násilia aj do domu, kde po predchádzajúcom rozhovore pod zámienkou, že žiada o jedlo, poškodeného D. E., nar. X.X.XXXX, ktorý ho vpustil do kuchyne a keď poškodený D. E. odišiel do špajze pre potraviny, obvinený ho zvonka v špajze zamkol“, pričom v rozsudku táto časť znie „po tom, čo ho poškodený D. E., nar. XX.XX.XXXX, vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol“, ďalej upravil skutkovú vetu v časti popisu miesta odcudzenia hotovosti a jej výšky- „zo skrine z vrečka od saka“ namiesto „zo skrine z vrečka dvoch sák“ a „finančnú hotovosť vo výške okolo 350 eur“ namiesto „finančnú hotovosť spolu vo výške 750 eur“.

Rovnako tak upravil tú časť skutkovej vety, kde popisuje odchod obžalovaného z domu - „následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu poškodeného“. Výšku spôsobenej škody v skutkovej vete ustálil takto - „čím spôsobil poškodenému D. E. škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške okolo 350,00 Eur, škodu vzniknutú na rodinnom dome nahradením poškodených a zhorených prvkov vplyvom požiaru vo výške 14.578,14 Eur a škodu spôsobenú požiarom v interiéri rodinného domu vo výške najmenej 2.000,00 Eur.“

Keďže okresný súd vyložil, o ktoré dokázané skutočnosti pri úprave skutkovej vety oprel svoje závery, a keďže podstata skutku je zachovaná, nadriadený súd považuje takýto postup za správny a zákonný. Okresný súd, na rozdiel od obžaloby, kvalifikoval konanie obžalovaného ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, keď konštatoval, že vykonaným dokazovaním sa nepodarilo preukázať naplnenie kvalifikačného znaku - spáchanie činu vlámaním. Pokiaľ ide o prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, bolo zistené (najmä s odkazom na znalecký posudok znalca Dipl. Ing. Júliusa Ratulovského), že konaním obžalovaného bola spôsobená väčšia škoda v zmysle § 125 ods. 1 Trestného zákona. Zároveň tiež dospel k záveru, že neprišlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu porušovania domovej slobody, pretože sa nepreukázalo, že by poškodený prejavil vôľu, aby sa obžalovaný z jeho domu, do ktorého ho sám vpustil, vzdialil. Aj s takýmto postupom okresného súdu sa odvolací súd stotožňuje.

K jednotlivým odvolacím námietkam obžalovaného odvolací súd uvádza:

Namietaná právna kvalifikácia skutku ako obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa §§ 14 k 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona - argumentom obžalovaného je nepreukázanie úmyslu vraždiť - podľa obžalovaného tento vedel o možnosti odchodu z priestoru komory po rebríku, nerátal so znalcami uvádzaným následkom, nevedel, že svojím konaním môže spôsobiť ohrozenie života poškodeného, nebol s ním uzročený, ani ho taká možnosť nenapadla, nevedel o si ju, nechcel ho usmrtiť, nebol s tým zmierený, počítal s tým, že sa poškodený cez povalu dostane z domu von, obžalovaný nie je odborníkom na šírenie ohňa, teplotu požiaru a výhrevnosť jednotlivých materiálov, nemá ani vedomosť, či perie pri horení štípe a či je agresívne na človeka, nepreukázal sa ani motív obžalovaného.

Odvolací súd sa v tomto bode, ako už bolo uvedené vyššie, stotožnil so závermi súdu prvého stupňa. Z faktického priebehu činu, ako bol ustálený vykonaným dokazovaním, je zrejmé, že obžalovaný zamkol poškodeného v špajzy s úmyslom nerušene kraďnúť, a to v miestach, kde vedel, že má poškodený ukryté peniaze, teda v šatstve v skrini spálni. Až následne, po tom, čo našiel peniaze, založil požiar. Výpovede obžalovaného sú od opisu tohto okamihu nelogické a vo svojom význame protirečivé.

Na svoju obranu totiž obžalovaný uvádzal, že „asi chcel zapáliť oheň v miestnostiach, kde sa pohyboval, teda v miestnosti kde sedeli, kde hľadal peniaze alebo v chodbičke....nechcel, aby v dome poškodený uhorel....vedel, že sa dá vyjsť von aj cez povalu okrem vchodových dverí do špajze“. Ak obžalovaný vedel, že sa dá vyjsť zo špajze aj smerom na povalu a (nedôvodne) vzhľadom na vek poškodeného a na

realie, teda stavebné dispozície domu) sa domnieval, že poškodený sa dostane dokonca ďalej z povaly bez väčších ťažkostí von, nie je potom zrejme, prečo ho vôbec do špajze zatváral. Ak totiž páchateľ zatvorí niekoho na určitom mieste (v určitom obmedzenom priestore) s úmyslom, aby sa z neho nedostal a neznemožnil tak páchateľovi určitú činnosť, nemôže páchateľ zároveň tvrdiť, že ráta s únikom takejto osoby.

Ak pripustíme tú možnosť, že obžalovaný zatváral poškodeného preto, aby mohol nerušene kradnúť, a to napriek vedomosti o možnosti úniku, ak teda rátať s tým, že aspoň po určitý čas bude môcť nerušene kradnúť, je potom nelogické ďalšie tvrdenie obžalovaného, že sa neskôr „len“ snažil po sebe zahľadiť stopy (pravdepodobne pachové, daktyloskopické, DNA) založením požiaru. Pretože ak by, ako to obžalovaný sám opakovane pred súdom uvádzal, rátať s tým, že poškodený sa dostane von z domu, aký zmysel by pre neho ako pre páchateľa malo zahľadzať po sebe stopy požiarom, ak by tu tak či tak bol priamy svedok-poškodený, ktorý by obžalovaného neskôr usvedčoval.

A k ďalšiemu tvrdeniu obžalovaného, k jeho obrane, že „nevie prečo založil požiar aj pri dverách o špajze, nechápe to doteraz, asi nevedel, že tam poškodený je, pretože nikdy by mu neublížil“ - odvolací súd má zato, že verzii predkladanej obžalovaným o tom, že o poškodenom zavretom v špajzy nevedel, teda že obžalovaný zabudol, že ho tam zavrel, teda tomuto obhajobnému tvrdeniu nemožno uveriť. Obžalovaný nepopiera že to bol práve on, kto dostal nápad vziať poškodenému peniaze práve v okamihu, keď poškodený vošiel do špajze, teda nepopiera, že poškodeného zamkol kľúčom z vonkajšej strany. Avšak sám obžalovaný v konaní pred súdom zároveň uviedol aj to, že „poškodený na uzamknutie dverí zo začiatku nereagoval nijako, začal reagovať až po tom, ako chcel ísť von, nevie presne ako, bol vtedy v druhej miestnosti, len počul buchot do verí, niečo aj kričal, ale neregistroval to“. Ak by teda aj obžalovaný na poškodeného najprv zabudol, musel si na neho spomenúť v okamihu, keď sa ten krikom a buchotom domáhal, aby ho zo špajze pustil. Poškodený v súlade s takýmto priebehom deja vypovedal, že sa domáhal odomknutia dverí, keď „začal kričať „A. otvor“, neskôr opakovane kričal „pomôžte mi““. Ak napriek tomu obžalovaný poškodeného nepustil z uzamknutého priestoru von, a založil v dome požiar, pričom ešte aj dom pri odchode z neho zamkol, je plne odôvodnený záver, že obžalovaný konal v nepriamom úmysle poškodeného usmrtiť.

K ďalšiemu argumentu obžalovaného o absencii úmyslu - teda že podľa vlastného tvrdenia rátať s únikom poškodeného a najmä že obžalovaný nie je odborníkom na šírenie ohňa, teplotu požiaru a výhrevnosť jednotlivých materiálov, sa odvolací súd sa plne stotožňuje s odôvodnením rozsudku. A to aj v časti, kde okresný súd dospel k záveru, že faktický priebeh konania obžalovaného vyplývajúci tak z jeho výpovede, z výpovede poškodeného ako aj z ďalších vykonaných dôkazov, nasvedčuje, že obžalovaný musel vedieť, že svojim konaním môže poškodeného usmrtiť a pre prípad, že sa tak stane, bol s tým uzrozumený. Aj keď nemá obžalovaný odborné vedomosti zodpovedajúce znalostiam znalca z odboru požiarnej ochrany, správal sa tak, že z jeho konania vyplývala jedine snaha nielen zahľadiť stopy, ale aj zabrániť poškodenému dostať sa zo špajze dverami smerom na chodbu, snaha založiť požiar rozsiahly a založiť ho tak, aby sa pokiaľ možno, čo najrýchlejšie šíril.

K uvedenému záveru v súlade s prvostupňovým súdom odvolací súd musel dospieť a to vyhodnotením týchto skutočností:

- založenie viacerých ohnísk
- umiestnenie týchto ohnísk vzhľadom na miestnosť, kde bol zavretý poškodený
- spôsob založenia - zapaľovačom, vecami zo skrine a to oblečením, záclonou (výpoveď obžalovaného), kobercom, šatami, duchnou nahádzanými na kopy (zistenie znalca)
- skutočnosť, že zvonka domu smerom na (aj z) povalu (y) nebol opretý rebrík, ani tam neboli schody vedúce z vonka domu zdola hore (a naopak) na povalu
- nepodložené tvrdenie obžalovaného, že mal určite vedomosť o východe zo špajze na povalu, o priechodnosti povaly
- skutočnosť, že obžalovaný vedel o vysokom veku poškodeného, tento jeho vek si musel uvedomovať
- napriek vedomosti o veku poškodeného presvedčal obžalovaný súd o možnosti dostať sa zvonku domu na povalu (a zrejme aj naopak) postavením sa na zábradlie pred domom a vyšplhaním sa smerom hore
- uzamknutie domu obžalovaným pri odchode z neho.

Namietané pochybenie spočívajúce v odmietnutí vykonania dôkazu - návrh na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku k posúdeniu duševného stavu, trestnej zodpovednosti obžalovaného, nedostatky vypracovaných znaleckých posudkov.

Odvolací súd konštatuje, že tak znalci z odboru psychiatrie ako aj z odboru psychológie zhodne uviedli, že obžalovaný vedel ovládať svoje konanie, aj keď vo forenzne podstatne zmenšenej miere, ako forenzne nevýznamné zníženie ovládania, a to kvôli opitosti. Konštatovali psychickú, nie telesnú

závislosť na alkohole, kompletnú závislosť na alkohole nekonštatovali. Rozpoznávacie schopnosti mal zachované. Nezistili patický afekt, psychotickú epizódu, môžu ale aj nemusia sa u obžalovaného prejavíť psychotické prejavy, obžalovaný nekonal v patickom afekte, môžu sa u neho objaviť psychotické prejavy, ale ide o javy sporné, ktoré sa môžu objaviť po intoxikácii alkoholom, v čase spáchania skutku však nemohol mať psychotické prejavy.

Z uvedeného porovnania, ale aj v ďalšom, treba dať za pravdu okresnému súdu, keď rozdiely medzi jednotlivými posudkami boli nepatrné, neboli zásadného charakteru, a v žiadnom prípade nemohli ovplyvniť závery o vine obžalovaného. Rovnako tak je z obsahu znaleckých posudkov aj z výpovedí znalcov zrejmé, že pracovali aj s informáciami o týraní otcom v rodine obžalovaného, o jeho rodine, o jeho hospitalizáciách.

K namietanému pochybeniu pri aplikácii ustanovenia § 37 písm. h) Trestného zákona za súčasného ukladania úhrnného trestu podľa ustanovenia §41 ods.1 Trestného zákona.

Odvolačný súd v tomto smere poukazuje na to, že námietka nie je dôvodná. Spáchanie druhého trestného činu ako priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h/ Trestného zákona sa nepoužije vtedy, ak je potrebné z dôvodu viacčinného súbehu trestných činov z ktorých aspoň jeden je zločinom aplikovať ustanovenie § 41 od. 2 Trestného zákona (eventuálne v nadväznosti na toto ustanovenie aj v zmysle § 41 ods. 3 alebo § 42 Trestného zákona). Teda nie pri súčasnej aplikácii ustanovenia § 41 ods. 1 Trestného zákona.

Spáchanie druhého trestného činu (popri zločine alebo prísnejšie trestnom zločine) je totiž okolnosťou podmieňujúcou použitie prísnejšej trestnej sadzby podľa ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona. Platí teda, že okolnosť podmieňujúca použitie prísnejšej trestnej sadzby môže byť takto použitá nielen podľa úpravy v obsiahnutej v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona (jeho príslušnom vyššom odseku), ale aj v ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona (§ 41 ods. 2). Ak je potom takto použitá, jej duplicitnému použitiu ako priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h/ Trestného zákona bráni zásada „ne bis in idem“ vyjadrená v § 38 ods. 1 Trestného zákona. Odvolačný súd však opakuje, že ide o duplicitné použitie ako priťažujúcej okolnosti pri použití ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona, nie ustanovenia §41 ods. 1 Trestného zákona.

Namietaná absencia použitia § 36 písm. h/ Trestného zákona - argument, že obžalovaný spáchal trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných alebo rodinných pomerov ktoré si sám nespôsobil, s poukazom na nepriaznivé rodinné a sociálne pomery v ktorých obžalovaný vyrastal a teda použitie tejto poľahčujúcej okolnosti. Zároveň námietka neprímerane prísneho použitia trestnej sadzby stanovenej zákonom, neprímeraného trestu a teda žiadosť o mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby vzhľadom na okolnosti prípadu a pomery obžalovaného. Poukaz na hodnotenie osoby obžalovaného, okolnosti charakterizujúce osobu páchatela ako objektu trestu, poukaz na oľutovanie konania a prejavenie účinnej snahy po náprave.

Odvolačný súd v tomto smere opätovne poukazuje v prvom rade na zistenia znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, ktorý analyzovali aj zdravotnú dokumentáciu obvineného, a boli tak oboznámený aj s rodinnými pomermi obžalovaného. Tieto boli disharmonické, deti boli psychicky a fyzicky týrané otcom. Skonštatovali tiež, že tieto skutočnosti mali zásadný vplyv na osobnostný vývoj obžalovaného, tento bol od malička disharmonický a vyústil do dnešného obrazu. Bola u neho zistená porucha osobnosti, avšak tá nie je psychickou chorobou v pravom slova zmysle. Rozpoznávacie schopnosti mal obžalovaný zachované, ovládacie schopnosti mal znížené, ale v dôsledku alkoholickéj opitosti, ktorú si privodil vlastným pričinením, teda zníženie ovládacej schopnosti nesúviselo s duševnou poruchou, ale čisto s požitím alkoholu.

Podľa zistenia znalcov obžalovaný alkohol dobre toleruje, pije pravidelne a teda vie predpokladať účinky alkoholu na svoj organizmus a psychiku. Napriek tomu si navodil opitosť vlastným pričinením a opakovane.

Obžalovaný bol v minulosti trikrát súdne trestaný. Čo sa týka majetkovej trestnej činnosti, v januári roku 2011 sa dopustil prečinu krádeže v súbehu s prečinom porušovania domovej slobody, v marci roku 2012 opätovne prečinu krádeže a v septembri roku 2012 prečinu neoprávneného vyrobienia a používania elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty podľa §219 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa vyjadrenia obžalovaného bol tento od júna 2015 zamestnaný, mal príjem 450 eur v čistom, dostával stravné lístky, napriek tomu hrával automaty, má exekúciu za dlh na mobile, bol liečený, ale psychiatrické lieky neužíva, za krádež sa poškodenému ospravedlnil, občas ho žiadal o pôžičku malých súm, poškodený mu dával niekedy aj stravu, do júna 2015 robil fušky.

Odvolačný súd na základe vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na použitie poľahčujúcej okolnosti v zmysle § 36 písm. h) Trestného zákona ani na mimoriadne zníženie trestu v zmysle § 39 Trestného zákona.

Obžalovaný bol pred spáchaním skutku zamestnaný, aj keď nie dlhé obdobie, predtým si peniaze zarábala brigádne (tzv. „fuškami“ podľa výpovede obžalovaného). Napriek predchádzajúcim psychiatrickým hospitalizáciám, napriek predchádzajúcej liečbe psychofarmakami, napriek subjektívnym vedomostiam obžalovaného o následkoch spojených s nadmernou konzumáciou alkoholu, pravidelne požíval alkohol, dokonca občasne hrával automaty, mal dlhy na mobile. Podľa týchto zistení netrpel biedou, nebol v takej tiesni, ktorá by ho donútila k takému činu, akého sa dopustil, peniaze dokázal zarobiť, míňal ich dokonca na iné účely ako živobytie, prípadne pomoc rodine. Aj keď je odvolaciemu súdu zrejmé, aké ťažké rodinné pomery vyformovali osobnosť obžalovaného, z hľadiska ukladania trestu v tomto konaní nemožno tieto podľa názoru odvolacieho súdu zohľadniť. Obžalovaný bol už viackrát trestaný, pričom pri prvom odsúdení v roku 2011 súd pri ukladaní trestu zohľadnil pomery obžalovaného a pristúpil k mimoriadnemu zníženiu trestu. Napriek tomu a napriek priamej skúsenosti obžalovaného so súdnym konaním, s uložením trestu, tento opakovane páchal trestnú činnosť, za ktorú následne bol odsúdený aj k nepodmienečnému trestu odňatia slobody. Avšak znovu, aj po tejto skúsenosti, po výkone trestu odňatia slobody, spáchal opakovane trestný čin a to na osobe - poškodenom, voči ktorému sa už krádeže dopustil a ktorý mu napriek tomu bol ochotný vždy opätovne pomôcť, prijímal ho vo svojom dome, pomáhal mu - či už menšími finančnými čiastkami, alebo poskytnutím jedla.

Odvolačný súd ešte k námietke obhajoby k možnosti mimoriadneho zníženia trestu vzhľadom na okolnosti prípadu pripomína, že Trestný zákon vychádza zo zásady, že znížiť trest z dôvodov okolností prípadu pod dolnú hranicu prípustnej trestnej sadzby zvýšenej na základe okolnosti, ktorá to podmieňuje, je vylúčené. Použitie ustanovenia § 39 ods. 1 by nebolo vylúčené s prihliadnutím na pomery páchatel'a, v tomto prípade však takýto postup nie je možné. Ako už bolo uvedené, pomery páchatel'a sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia. Ide o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu, a tiež o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citelný. V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery, ktoré existujú až v čase rozhodovania o treste (napr. majetkové pomery páchatel'a, jeho zdravotný stav a zdravotný stav jeho rodiny, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatel'ky a pod.). Takéto okolnosti v prípade obžalovaného prítomné nie sú.

Osobnostný profil obžalovaného, jeho psychický stav, nemôžu byť faktory spôsobilé umožniť úvahy o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, podľa § 39 Trestného zákona nemožno uvažovať o psychickom stave páchatel'a v čase činu ako o pomeroch páchatel'a, ale len o okolnostiach prípadu, ktoré určujú stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť, pretože psychický stav páchatel'a v čase činu charakterizuje osobu páchatel'a ako subjekt trestného činu, zatiaľ čo pomermi páchatel'a sa rozumejú okolnosti, ktoré charakterizujú páchatel'a ako objekt trestu, ktoré sa neprejavili v spôsobe, akým bol trestný čin spáchaný a ktoré preto nemajú vplyv na stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť. Za týchto okolností odvolací súd teda dospel k záveru, že okresný súd správne postupoval aj pri úvahách o druhu a výmere trestu obžalovanému a uložil tomuto trest, ktorý zodpovedá všetkým zásadám pre ukladanie trestu. Okresný súd správne zhodnotil závažnosť konania obžalovaného, osobné pomery obžalovaného, charakter celkovej trestnej činnosti, pričom zväžil aj to, do akej miery sa konanie obžalovaného priblížilo k dokonaniu trestného činu, ako aj okolnosti, a dôvody, pre ktoré k dokonaniu trestného činu nedošlo. Prihliadol na to, že u obžalovaného nezistil žiadnu poľahčujúcu okolnosť, ale tri priťažujúce okolnosti, aj na to, že bol v minulosti trestaný prevažne za majetkovú trestnú činnosť. Preto správne zvyšoval dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Súd sa zaoberal a vyhodnocoval nielen možnosť mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, ale aj podľa § 39 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, nakoľko išlo o pokus trestného činu. Za predpokladu ukladania trestu za trestný čin právne kvalifikovaný podľa § 145 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa vysporiadala správne aj s otázkou možného uloženia trestu odňatia slobody na doživotie. Správne dospel k záveru, teda k rozumnej istote (prognóze) o možnosti napraviť páchatel'a trestom odňatia slobody časovo obmedzeným nad pätnásť do dvadsiatich piatich rokov, resp. na dobu do dvadsaťpäť rokov.

Správny je aj výrok o zaradení obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, rovnako tak aj výrok o uložení ochranného opatrenia a to ochranného dohľadu a výrok o náhrade škody.

Krajský súd zistil jediný dôvod pre zmenu prvostupňového rozhodnutia, a to v kontexte vysloveného právneho názoru najvyššieho súdu.

Ako už bolo vyššie uvedené, použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkových podstat označených trestných činov. Podstata skutku nie je porušená, ak sa menia okolnosti týkajúce sa miesta a času

spáchania činu, rozsahu následkov spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Odvolanie obvineného je dôvodné iba vo vzťahu k nesprávnemu použitiu ustanovenia § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, t.j. že skutok bol spáchaný na chránenej osobe, ktorou je osoba vyššieho veku. Z opisu skutku uvedeného v rozsudku okresného súdu plynie, že skutok bol spáchaný na chránenej osobe, ktorá je označená len dátumom svojho narodenia bez bližšej špecifikácie.

Podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona kto iného úmyselne usmrť, potrestá sa odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsať rokov.

Podľa § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak spácha trestný čin uvedený v ods. 1 na chránenej osobe.

Podľa § 14 ods. 1 ods. 2 Trestného zákona pokus trestného činu je konanie, ktoré bezprostredne smeruje k dokonaniu trestného činu, ktorého sa páchatel dopustil v úmysle spáchať trestný čin, ak nedošlo k dokonaniu trestného činu. Pokus trestného činu je trestný podľa trestnej sadzby ustanovenej na dokonaný trestný čin.

Podľa § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona chránenou osobou sa rozumie osoba vyššieho veku.

Podľa § 139 ods. 2 Trestného zákona ustanovenie ods. 1 sa nepoužije, ak trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby.

Podľa § 127 ods. 3 osobou vyššieho veku sa na účely tohto zákona rozumie osoba staršia ako šesťdesiat rokov.

V zmysle § 139 ods. 2 Trestného zákona možno spáchanie činu voči osobe vyššieho veku (§ 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona) považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatela spáchať trestný čin (Zbierka stanovísk NS a súdov SR 8/2014).

Krajský súd nespochybňuje záver okresného súdu o tom, že obžalovaný mal vedomosť, že poškodený je osobou staršou ako 60 rokov, čo napokon vyplýva aj z vykonaného dokazovania. Ako správne poznamenal už okresný súd, poškodený bol v čase spáchania skutku jednoznačne osobou staršou ako 60 rokov, dokonca osobou staršou ako 85 rokov, pričom obžalovaný mal vedomosť o jeho veku, nakoľko ho dlhé roky osobne poznal. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že obžalovaný si vybral práve poškodeného, ako osobu vyššieho veku, u ktorého očakával v súvislosti s jeho vyšším vekom menší odpor, ako obeť svojho protiprávneho konania. V tomto prípade však musí skutková veta obsahovať aj uvedenie týchto okolností, teda okolností v zmysle § 139 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona. Okolnosti, že trestný čin bol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby sú okolnosti skutkové a tiež hmotnoprávne a vzťahujú sa ku konkrétnej osobe páchatela a ku konkrétnemu skutku (ide o zákonné znaky trestného činu), a preto musia zvolenú právnu kvalifikáciu reflektovať aj v skutkovej vete.

Krajský súd, pri zistení pochybenia okresného súdu v tom smere, že okresný súd nepremietol do skutkovej vety správne zistené skutkové okolnosti spočívajúce v tom, že bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že obžalovaný mal vedomosť o tom, že poškodený je osobou vyššieho veku a s touto okolnosťou subjektívne spojil očakávanie menšieho odporu poškodeného, musel najskôr vyhodnotiť, či napravením tohto pochybenia krajským súdom nepríde k porušeniu zásady zákazu zmeny k horšiemu (§ 391 ods. 2 Trestného poriadku), nakoľko napadnuté rozhodnutie bolo zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obžalovaného.

V zmysle právneho názoru najvyššieho súdu nie je možné po odvolaní (a dovolaní) podanom len v prospech obžalovaného upravovať skutkovú vetu doplnením dostatočného popisu takých skutkových okolností, ktoré by zodpovedali zákonným znakom skutkovej podstaty (v tomto konkrétnom konaní obžalovaného B. vrátane okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby), a to ani v prípade, ak sa okresný súd ako súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku s týmito okolnosťami dostatočne vysporiadal. Túto vadu nemôže odstrániť ani odvolací súd, ani okresný súd (po prípadnom zrušení jeho rozhodnutia a vrátení veci na opätovné prejednanie a rozhodnutie) vzhľadom na to, že rozhoduje výlučne na podklade odvolania v prospech obžalovaného. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu platí teda tzv. zákaz reformationis in peius, teda zákaz rozhodnutia k horšiemu. Za zmenu rozhodnutia v neprospech obžalovaného je nutné považovať každú zmenu v ktoromkoľvek výroku, pokiaľ zhoršuje situáciu obžalovaného a priamo sa ho dotýka. Zmena k horšiemu sa môže prejaviť v skutkových

zisteníach, v právnej kvalifikácii, v druhu a výmere trestu, v druhu a forme ochranného opatrenia a podobne.

Krajský súd preto, s poukazom na vyslovený právny názor najvyššieho súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zo dňa 16.6.2020 pod sp.zn. 4 Tdo/12/2020 a zo dňa 22.11.2022 sp.zn. 4Tdo/59/2021 v trestnej veci obžalovaného B.), napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu.

Keďže boli splnené podmienky uvedené v § 322 ods. 3 Trestného poriadku, krajský súd rozhodol sám a na podklade skutkového stavu správne zisteného okresným súdom uznal obžalovaného za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 Trestného zákona, prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, a prečinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Trestného zákona.

Obžalovanému tak musel ukladať úhrnný trest, teda podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich najprísnejšie trestný. V tomto prípade za obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, pričom zákonom ustanovená trestná sadzba je v tomto prípade 15 až 20 rokov. Keďže ide o trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšuje päť rokov, musel súd uložiť trest odňatia slobody.

Obžalovanému ukladal trest odňatia slobody po zvýšení dolnej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu (na 16 rokov a 8 mesiacov) z dôvodu prevahy priťažujúcich okolností, s prihliadnutím na § 37 písm. g/, písm. h/, písm. m/ Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona, a to vo výmere 18 (osemnásť) rokov. Trest uložil v dolnej polovici upravenej trestnej sadzby – 16 rokov a 8 mesiacov až 20 rokov. Má za to, že trest v tejto výmere zodpovedá závažnosti spáchanej trestnej činnosti (obžalovaný sa dopustil spáchania 4 trestných činov), ako aj osobe páchatel'a, ktorý už bol za spáchanie trestnej činnosti v minulosti odsúdený, a to aj k nepodmienečnému trestu odňatia slobody. Takto uložený trest zodpovedá požiadavkám tak individuálnej ako aj generálnej prevencie.

Ako už bolo uvedené vyššie, nebol dôvod na zmenu ďalších výrokov napadnutého rozhodnutia a preto v zhode s postupom okresného súdu krajský súd rozhodol aj o zaradení obžalovaného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, pretože ukladal trest páchatel'ovi obzvlášť závažného zločinu; o uložení ochranného opatrenia a to ochranného dohľadu, nakoľko obžalovaného odsudzuje za obzvlášť závažný zločin na nepodmienečný trest odňatia slobody; a rozhodol aj o náhrade škody.

Na základe vyššie uvedeného rozhodol krajský súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.